

Pregled

FORMACIJSKIH I VANFORMACIJSKIH JEDINICA 4. KORPUSA NOVJ

A. Formacijske jedinice

DIVIZIJE SA BRIGADAMA

— 6. lička proleterska divizija formirana je 22. 11. 1942. godine. U sastavu Korpusa ostaje do 11. 11. 1943. godine, kada ulazi u sastav 1. proleterskog korpusa. Naziv — b. proleterska divizija »Nikola Tesla« dobila je 19. 3. 1944. godine.

— 1. lička NOU brigada formirana je od preformirane 1. NOU brigade Hrvatske i nosi njen datum formiranja, 8. 7. 1942. godine. Naziv udarna nosi od formiranja, a proleterska od 19. 3. 1944. Odlikovana je sa ONH, ONO, OBJI i OPZI reda. Kao 1. brigada 6. divizije ostaje od formiranja divizije do kraja rata.

— 2. lička NOU brigada formirana je kao 2. NO brigada Hrvatske, 18. 8. 1942. godine. Od formiranja 6. divizije pa do kraja rata ostaje njena 2. brigada. Naziv udarna dobila je u oktobru 1942. godine, a proleterska od 19. 3. 1944. godine. Odlikovana je ONH, OBJI i OPZI reda.

— 3. lička NOU brigada, formirana je kao 9. NO brigada Hrvatske, 9. 9. 1942. godine. Do 17. 5. 1943. godine u sastavu je 6. divizije kao njena 9. brigada, zatim do kraja rata kao 3. brigada 6. divizije. Naziv udarna dobila je oktobra 1942. godine, a proleterska 13. 3. 1944. godine. Odlikovana je sa ONH, ONO, OBJI i OPZI reda.

— 7. udarna banijska divizija formirana je 22. 11. 1942. godine. U sastavu 4. korpusa ostaje do 28. 1. 1942. godine, kada ulazi u sastav operativne grupe Vrhovnog štaba NOV i POJ, gdje ostaje do 2. 9. 1943. godine, kada ponovo ulazi u sastav 4. korpusa i ostaje do kraja rata. Naziv udarna dobila je po dolasku u Baniju.

— 1. udarna banijska brigada formirana je kao 7. NO brigada Hrvatske, 2. 9. 1942. godine. Od formiranja 7. divizije do 11. 9. 1943. je njena 9. brigada, a zatim do kraja rata 1. udarna brigada. Odlikovana je sa ONH, OZNI i OBJI reda.

— 2. udarna banijska brigada formirana je kao 8. NO brigada Hrvatske, 7. 9. 1942. godine. Od formiranja 7. divizije do 11. 9. 1943. je njena 8. brigada, a zatim do 6. 12. 1944. 2. udarna brigada, kada se rasformira, a njen naziv i tradicije preuzima do tada 4. brigada 7. divizije. Odlikovana je ONH, OZNI i OBJI reda.

— 3. udarna banijska brigada formirana je kao 16. NO brigada Hrvatske, 26. 12. 1942. godine. Od formiranja 7. divizije pa do 18. 8. 1943. godine bila je njena 16. brigada, kada se rasformirala. Mjesto nje, kao 3. brigada 7. divizije ušla je 11. 9. 1943. godine 1. brigada unske operativne grupe. 16. brigada odlikovana je ONH, OZNI i OBJI reda.

— 4. banijska brigada formirana je 1. 5. 1943. godine, kao 1. brigada unske operativne grupe, a od 11. 9. 1943. godine postaje 3. brigada 7. divizije.

— 5. banijska brigada formirana je 30. 6. 1943. godine, kao 2. brigada UOG, a 11. 9. 1943. godine postaje 4. brigada 7. divizije do 6. 12. 1944. godine, kada postaje 2. brigada 7. divizije.

— 8. udarna kordunaška divizija formirana je 22. 11. 1942. godine i ostaje u sastavu 4. korpusa do kraja rata. Naziv udarna dobila je 6. 6. 1944. godine.

— 1. udarna kordunaška brigada formirana je 19. 8. 1942. godine, kao 4. NOU brigada Hrvatske. Do 17. 5. 1943. godine u sastavu je 8. divizije kao njena 4. brigada, a zatim do kraja rata kao 1. brigada 8. divizije. Odlikovana je sa ONO, OPZI i OBJI reda.

— 2. udarna kordunaška brigada formirana je 16. septembra 1942. godine, kao 5. NOU brigada Hrvatske. Do 17. 5. 1943. godine u sastavu je 8. divizije kao njena 5. brigada, a zatim do kraja rata kao 2. brigada 8. divizije. Odlikovana je sa ONO, OPZI i OBJI reda.

— 3. udarna kordunaška brigada formirana je 5. 12. 1942. godine kao 15. NOU brigada Hrvatske. Od formiranja 8. divizije do 17. 5. 1943. je njena 15. brigada, a zatim do 16. 12. 1943. god. 3. brigada iste divizije, kada dobija i naziv »Plašćanska brigada«. Rasformirana je dvanaest dana pre završetka rata — 25. 4. 1945. godine. Odlikovana je sa OPZI, OZNI i OBJI reda.

— 34. udarna divizija formirana je 30. 1. 1944. godine, od kada je, pa do kraja rata, bila u sastavu 4. korpusa NOVJ. Naziv udarna bila je 31. 12. 1944. godine.

— 16. slavonska omladinska udarna brigada »Joža Vlahović«, formirana 29. 12. 1942. godine, bila je u sastavu 34. divizije, od formiranja divizije pa do 26. 5. 1944. godine, a zatim pod komandom 7. divizije do 29. 6. 1944. godine, kada je prešla Savu i ušla u sastav 40. divizije. Do ulaska u 34. diviziju bila je u sastavu 4. divizije (kasnije 12. divizija), do 18. 10. 1943, kada je stavljena pod komandu operativnog štaba za žumberačko-pokupski sektor. Naziv »Omladinska brigada »Joža Vlahović« dobila je 29. 6. 1943, a naziv udarna 1. 10. 1944. godine. Odlikovana je sa ONO, OZNI i OBJI reda.

— Brigada »Franjo Ogulinac—Seljo« formirana je 8. 1. 1944. godine. Od formiranja 34. divizije (30. 1. 1944) pa do kraja rata bila je u njenom sastavu. Do ulaska u 34. diviziju bila je pod komandom operativnog štaba za žumberačko-pokupski sektor. Naziv udarna dobila je 6. 7. 1944. godine, a odlikovana je sa OZNI i OBJI reda.

— Karlovačka udarna brigada formirana je 27. 2. 1944. godine kao Karlovačka brigada 8. divizije. Krajem aprila 1944. godine ulazi u

sastav 34. divizije, gdje ostaje do kraja rata. Naziv udarna dobila je 27. 10. 1944. godine, a odlikovana je sa OZNI reda.

— Žumberačka brigada formirana je 27. 8. 1944. godine. U sastavu 34. divizije ostaje od formiranja do kraja rata. Odlikovana je sa OZNI reda.

— Unska operativna grupa (UOG), formirana 29. 4. 1943. godine — od 4. banijske brigade, 8. krajiške brigade i tri bataljona Kordunaškog NOP odreda — bila je u sastavu 4. korpusa od 27. 6. 1943. do 11. 9. 1943. kada je rasformirana, a njena 1. brigada (4. banijska brigada) i 2. brigada (5. banijska brigada) ušle su u sastav 7. divizije. Po formiranju 5. banijske brigade (30. 6. 1943) 8. krajiška brigada je vraćena u sastav svoje 4. divizije. Do ulaska u sastav 4. korpusa (27. 6. 1943) UOG je bila pod komandom GŠH.

— Unska operativna grupa, formirana 27. 2. 1944. godine — od 1. muslimanske brigade (27. 2. 1944), 2. muslimanske brigade (2. 3. 1944) i Krajiškog (muslimanskog) NOP odreda (15. 3. 1944) - bila je u sastavu 4. korpusa do njenog rasformiranja, krajem februara 1945. godine. Od njenih boraca i starješina formirana je 4. muslimanska brigada 8. divizije, a 25. 4. 1945. mjesto 3. plaščanske brigade 8. divizije, koja je rasformirana, postaje 3. muslimanska brigada 8. divizije. Prva i druga muslimanska brigada odlikovane su sa OBJI reda.

— Artiljerijska brigada 4. korpusa NOVJ, formirana početkom marta 1945. godine, sastavljena je od tri diviziona. Odlikovana je sa OZNI reda.

B. Vanformacijske jedinice koje su izvjesno vreme bile pod operativnom komandom Štaba 4. korpusa

— 13. primorsko-goranska divizija formirana u drugoj polovini aprila 1943. godine — koja je u svome sastavu imala 1. brigadu (6. prim, goranska, formirana 12. 10. 1942), 2. brigadu (14. prim, goranska, formirana 26. 11. 1942), 3. brigadu (formirana sredinom septembra 1943, rasformirana 2. 4. 1945) i 4. brigadu (formirana sredinom septembra 1943, rasformirana 16. 6. 1944), — bila je povremeno pod operativnom komandom Štaba 4. korpusa u vrijeme od 10. maja 1943. do 30. januara 1944. godine.

— 13. proleterska brigada »Rade Končar«, formirana 7—10. novembra 1942. godine, bila je, takođe, povremeno pod operativnom komandom Štaba 4. korpusa od njenog formiranja do odlaska u 1. proletersku diviziju, oktobra 1943. godine.

— Lički (do februara 1944. godine), Kordunaški, Banijski, Žumberački, Pokupski, Karlovački i Cazinski NOP odredi povremeno su bili pod komandom GŠH, a povremeno pod komandom Štaba 4. korpusa.

— Drugi diverzantski bataljon, formiran 7. 10. 1943. godine, čija su se diverzantska dejstva uglavnom odvijala na operativnom području 4. korpusa, bio je po materijalno-tehničkim pitanjima i snabdijevanju vezan za Štab 4. korpusa, a po organizaciono-kadrovskim za Glavni štab NOV i POH.

Pregled

STARJEŠINA ŠTABA 4. KORPUSA, ŠTABOVA DIVIZIJA I BRIGADA ZA DUŽNOSTI: KOMANDANT, POLITIČKI KOMESAR, ZAMJENIK KOMANDANTA I POLITIČKOG KOMESARA I NAČELNIKA ŠTABA

ŠTAB 4. KORPUSA

Komandanti: *Ivan* GOŠNJAK, *Ivan* RUKAVINA, *Bogdan* OREŠČANIN, *Miloš* ŠUMONJA

Politkomesar: *Većeslav* HOLJEVAC

Zamjenik komandanta za KVO: *Stanko* BJELAJAC, *Uroš* KRUNIĆ

Načelnici Štaba: *Bogdan* OREŠČANIN, *Milan* KUPREŠANIN, *Nikola* GRUBOR, *Petar* KLEUT, *Stanko* BJELAJAC.

ŠTAB 6. LIČKE PROLETERSKE DIVIZIJE

(dok je bila u sastavu 4. korpusa)

Komandanti: *Srećko* MANOLA, *Đoko* JOVANIĆ

Politkomesari: *Rade* ŽIGIĆ, *Živan* DIMITRIJEVIĆ

Načelnici Štaba: *Mićun* ŠAKIĆ, *Miloš* UZELAC

Štab 1. brigade 6. divizije

Komandanti: *Stevo* OPSENICA, *Lazo* RADAKOVIĆ, *Milan* DIMIĆ

Politkomesari: *Uroš* KRUNIĆ, *Srdan* BRUJIĆ, *Branko* DESNICA, *Nikola* PEINOVIĆ, *Bogdan* VUJINOVIĆ

Zamjenici Komandanta: *Milan* ŠIJAN, *Rade* BUBALO, *Dragan* RAKIĆ

Zamjenici politkomesara: *Milan* UZELAC, *Bogdan* VUJINOVIĆ, *Simo* MRDA

Štab 2. brigade 6. divizije

Komandanti: *Mićun* ŠAKIĆ, *Miloš* UZELAC, *Dušan* DOTLIĆ

Politkomesari: *Petar* BABIĆ, *Đuro* STANKOVIĆ, *Branko* DAMJANOVIĆ

Zamjenik komandanta: *Lazo* RADAKOVIĆ, *Dušan* DOTLIĆ, *Đurađ* POKRAJAC, *Dragan* RAKIĆ, *Danić* DAMJANOVIĆ

Zamjenici politkomesara: *Bogdan* VUJINOVIĆ, *Simo* MRDA, *Nikola* PEINOVIĆ

Štab 3. brigade 6. divizije

Komandanti: *Milan* KUPREŠANIN *Momčilo* NOVKOVIĆ, *Milan* SIJAN

Politkomesar: *Milan* BASTA

Zamjenici komandanta: *Momčilo* NOVKOVIĆ, *Milan* DIMIĆ, *Dmitar* ZAKLAN

Zamjenici politkomesara: *Jozo* HADELAN, *Petar* BABIĆ, *Bogdan* VUJINOVIĆ, *Dane* ČUIĆ

ŠTAB 7. UDARNE DIVIZIJE

Komandanti: *Pavle* JAKŠIĆ, *Stanko* BJELAJAC, *Milan* PAVLOVIĆ

Politkomesari: *Đuro* KLADARIN, *Āroy* KRUNIĆ, *Milan* KNEŽEVIĆ

Pomoćnici politkomesara: *Pero* LALOVIĆ, *Milan* OMAZIĆ

Šef politodjela: *Vlado* BOŽOVIĆ, *Dobrivoje* VIDIĆ, *Stevo* ILIĆ

Načelnici Štaba: *Milan* PAVLOVIĆ, *Vojislav* DOKIĆ *Stanko* BJELAJAC, *Mihajlo* VOJNOVIĆ, *Nikola* KOJIĆ, *Jovica* LONČAR, *Jovo* ČAKALO

Štab 1. brigade 7. divizije (7. brigada)

Komandanti: *Nikola* MRAOVIĆ NINA, *Sredoje* UROŠEVIĆ, *Dimetrije* VOJVODIĆ ZEKO, *Vojko* HOHŠTETER, *Rade* MILOJEVIĆ, *Miloš* SUZIĆ, *Nikola* JOKA, *Branko* BABIĆ, *Đuro* PJEVAČ

Politkomesari: *Đuro* ČIZMEK, *Mile* MRAOVIĆ, *Uroš* KRUNIĆ *Branko* BOROJEVIĆ, *Janko* MRAKOVIĆ, *Slobodan* BJELAJAC

Zamjenici komandanta: *Đuro* BAKRAČ, *Vojko* HOHŠTETER, *Rade* MILOJEVIĆ, *Miloš* SUZIĆ, *Nikola* JOKA

Zamjenici politkomesara: *Miloš* ŽIĆ, *Pero* LALOVIĆ, *Ljubomir* KLJAJIĆ GRBAC, *Dušan* LAZIĆ, *Nedeljko* RAĐENOVIĆ NEDO

Načelnici Štabova: *Milan* PAVLOVIĆ MIĆUN, *Vlado* BAKARIĆ, *Josip* KUŠTRIN BRACO, *Đuro* PJEVAČ, *Radovan* BOŽIĆ

Štab 2. brigade 7. divizije (8. brigada)

Komandanti: *Stanko* BJELAJAC ČANE, *Rade* GRMUŠA RARA, *Savo* MIOČINOVIĆ

Politkomesari: *Ranko* MITIĆ, *Damjan* VUJINOVIĆ DENI, *Šukrija* BIJEDIĆ, *Mirko* BURIĆ, *Slavko* BOROJEVIĆ, *Savo* MATIJAŠEVIĆ

Zamjenici komandanta: *Milan* PAVLOVIĆ MIĆUN, *Rade* GRMUŠA RARA, *Vo(£?)* HOHŠTETER, *Miloš* SUZIĆ, *Rade* MILOJEVIĆ, *Janko* ZEBIĆ, *Savo* MIOČINOVIĆ

Zamjenici politkomesara: *Šukrija* BIJEDIĆ, *Stjepan* DEBELJAK BIL, *Stanko* KREČA ČANE, *Milutin* OMAZIĆ, *Nedeljko* RAĐENOVIĆ NEDO

Načelnici Štaba: *Junuz* STEVO, *Nikola* BJELAJAC, *Savo* MIOČINOVIĆ, *Stevo* BEGOVIĆ

Štab 3. brigade 7. divizije (16. brigada)

Komandiri: *Vojko* HOHŠTETER, *Ante* BANINA

Politkomesar: *Uroš* SLIJEPCEVIĆ

Zamjenici komandanta: *Rade MILOJEVIĆ, Mirko MILANOVIĆ,*
Zamjenici politkomesara: *Milan STANIĆ, Milinko MAROJEVIĆ*
Načelnici Štaba: *Veljko Broz, Nikola KAJIĆ KOLE*

Štab 4. banijske brigade (3. brig. 7. divizije)

Komandanti: *Đuro BAKRAČ, Milan TRNINIĆ MIĆO, Jovo ČAKALO, Savo MIOČINOVIĆ, Mirko BILA*

Politkomesari: *Ranko MITIĆ, Mirko BALTIĆ, Janko BOBETKO, Milan KNEŽEVIĆ, Ljubomir KLJAJIĆ*

Zamjenici komandanta: *Milan TRNINIĆ MIĆO, Savo MIOČINOVIĆ*
Zamjenici politkomesara: *Dragan STOJAKOVIĆ PUTNIK, Blažo MARKOVIĆ, Nedeljko RAĐENOVIĆ NEDO, Mile PEŠKIR, Dušan LAZIĆ*

Načelnici Štaba: *Branko BABIĆ, Milan MARTINOVIĆ REDŽO, Mirko BILA, Nikola DROBNJAK*

Štab 5. banijske brigade (4. i 2. brigada 7. divizije)

Komandanti: *Petar MALJKOVIĆ, Janko ZEBIĆ, Savo MIOČINOVIĆ, Branko BABIĆ*

Politkomesari: *Dušan JANDRIĆ, Janko BOBETKO, Đuro TINTOR DUDE, Savo MATIJAŠEVIĆ*

Zamjenik komandanta: *Gojko GRUBOR*

Zamjenici politkomesara: *Uroš SLIJEPČEVIĆ, Milutin OMAZIĆ, Ljubomir KLJAJIĆ GRĹAC, Branko BRKOVIĆ*

Načelnici Štaba: *Vlado BAKARIĆ, Janko ZEBIĆ, Stevo BEGOVIĆ*

ŠTAB 8. UDARNE KORDUNAŠKE DIVIZIJE

Komandanti: *Vlado ČETKOVIĆ, Miloš ŠUMONJA, Mihajlo VOJNOVIĆ, Joco TARABIĆ*

Politkomesari: *Artur TURKULIN, Miloš ŠUMONJA, Aleksandar BAČKOVIĆ Dušan HRSTIĆ, Šukrija BIJEDIĆ*

Pomoćnik politkomesara: *Stevo ILIĆ*

Šef politodjela: *Blažo LOMPAR*

Načelnici Štaba: *Joco TARABIĆ Miloš ŠUMONJA, Nikola GRUBOR, Mihajlo VOJNOVIĆ, Milan PAVLOVIĆ MIĆUN, Joco TARABIĆ, Mihajlo BLAZEVIĆ MIŠKO, Simo MIKAŠINOVIĆ*

Štab 1. brigade 8. divizije (4. brigada)

Komandanti: *Nikola VIDOVIĆ, Petar KLEUT, Mihajlo VOJNOVIĆ, Mihajlo BLAZEVIĆ MIŠKO, Miloš KLJAJIĆ, Simo MIKAŠINOVIĆ, Joco MILJKOVIĆ, Mirko ŽUTIĆ, Dragan PAJIĆ*

Politkomesari: *Mile MARTINOVIĆ, Artur TURKULIN, Mile MARTINOVIĆ, Dušan BAIĆ, Aleksandar BACKOVIĆ, Dušan BABIĆ, Milan ZIMONJA*

Zamjenici komandanta: *Stanko GABRIĆ, Joco TARABIĆ, Mihajlo VOJNOVIĆ, Miloš KLJAJIĆ, *

Zamjenici politkomesara: *Vlado NOVAKOVIĆ, Pajo SAMARDŽIJA, Mišo RADOJČIĆ*

Načelnici Štaba: *Dušan KOSANOVIĆ, Joco MILJKOVIĆ, Mirko ZUTIC, Vojin LJEPOJEVIĆ*

Štab 2. brigade 8. divizije (5. brigada)

Komandanti: *Bogdan OREŠČANIN, Miloš ŠUMONJA, Joco TARABIĆ, Nikola VIDOVIĆ, Mihajlo VOJNOVIĆ, Rade ŠKALJAC*

Politkomesari: *Miloš ŠUMONJA, Šime BALEN, Đuro KRAJAČIĆ, Dušan HRSTIĆ, Steve, TOMIĆ, Miloš KUKIĆ*

Zamjenici komandanta: *Milutin KARAŠ, Simo MIKAŠINOVIĆ Gojko GRUBOR*

Zamjenici politkomesara: *Rade JANJANIN, Rade ZRINJANIN, Mićo LEŽAJIĆ*

Načelnici Štaba: *Dragan PAJIĆ, Mirko ŽUTIĆ, Simo KLIČKOVIĆ Miloš KORAC, Dušan TEPŠIĆ, Pavao MACUT*

Štab 3. brigade 8. divizije (15. brigada)

Komandanti: *Nikola VIDOVIĆ, Momčilo NOVKOVIĆ, Miloš KUKIĆ, Dragan PAJIĆ, Mirko ŽUTIĆ*

Politkomesari: *Branko BEKIĆ, Aleksandar BAČKOVIĆ, Dušan BAIĆ, Aleksandar BACKOVIĆ, Simo LIVADA, Milan ZIMONJA*

Zamjenici komandanta: *Milisav DAKIĆ, Mihajlo BLAŽEVIĆ MIŠKO, Miloš KUKIĆ, Gojko GRUBOR, Đuro CUJIĆ*

Zamjenici politkomesara: *Anton VIDOVIĆ, Bozo RKMAN, Stevo RADANOVIĆ, Ilija BAKIĆ*

Načelnici Štaba: *Ignjatij PERIĆ GNJACO, Marko LUČIĆ, Dušan TEPŠIĆ, Đuro ĆUIĆ*

Štab muslimanske brigade 8. divizije

Komandanti: *Zuhdija ŽALIĆ, Tana AHMETOVIĆ, Sulejman VASCARAC SULJO*

Politkomesari: *Rasim DELIĆ, Ismet ARNAUTOVIĆ*

Zamjenici komandanta: *Hasica VELJAČIĆ, Dušan TEPŠIĆ*

Zamjenici politkomesara: *Ćamil SALIHODŽIĆ, Bajazit BAKALOVIC*

Načelnik Štaba: *Tane AHMETOVIĆ, Dušan TEPŠIĆ*

ŠTAB 34. UDARNE DIVIZIJE

Komandant: *Martin DASOVIĆ*

Politkomesari: *Franjo KNEBL, Drago GOVORUŠIĆ*

Pomoćnik politkomesara: *Dušan LIVADA*

Načelnik Štaba: *Dušan PEKIĆ, Augustin ADAMIK, Milutin KARAŠ, Boca BALAŠ*

Šef politodjela: *Dušan LIVADA*

Štab omladinske brigade 34. divizije

danti: *Stanko BASARIĆ, Dušan ĆORKOVIĆ Đuro DULIĆ, Rade KNEŽEVIĆ TIHI, Milan POPARA SELJO, Ćedomir PRIČA, Nikola SUMEŽIĆ, Bogumil SEPIĆ*

Politkomesari: *Dragò BOBETKO MAGA, Marijan CVETKOVIĆ, Ivan SENJUG UJAK, Alojz TENCER*
Zamjenici komandanta: *Đuro DULIC, Lazo DRAGAŠ*
Zamjenici politkomesara: *Franjo KNEBL, Savo KUSTURIĆ, Todor MILOJEVIĆ, Vlado MUTAK, Drezga PORIN, Jovan MANDIĆ*
Načelnici Štaba: *Mijo BOBETKO, Gojko KOVAČEVIĆ, Lazo VO- LAŠ, Ljuban VUKIĆ, Sreto ŽARKOVIĆ*

Štab brigade »Franjo Ogulinac Seljo« 34. divizije

Komandanti: *Ivan MLADEN, Milan TOJAGIĆ*

Politkomesari: *Marijan BADEL, Bozo RKMAN, Ahmed DELIBE- GOVIĆ*

Zamjenik komandanta: *Milan TOJAGIĆ*

Zamjenici politkomesara: *Drago GORUŠIĆ, Bozo RKMAN, Rudolf LUKIN, Savo TESLA*

Načelnici Štaba: *Feodor ŠKRINJAR, Drago KOPUAR, Mirko VU- KOVIĆ, Ljuban AJDINOVIĆ, Nebojša TRKULJA*

Štab karlovačke 34. divizije

Komandanti: *Franjo MOLEK, Boris BALAŠ. Sulejman VASCARAC SULJO, Boris BALAŠ*

Politkomesari: *Petar ERDELJAC, Rafael TABOR RAFKO*

Zamjenici politkomesara: *Rafael TABOR RAFKO, Janko FUZDEK, Ivan KATUŠIĆ*

Načelnici Štaba: *Ivan GRAHO, Rade ŠKALJAC, Simo MIŠČEVIĆ*

Žumberačka brigada 34. divizije

Komandanti: *Tomo ŽALAC, Ljuban AJDINOVIĆ*

Politkomesari: *Tomo DIJANOVIĆ, Danko FUČAK, Dušan STANO- JEVIĆ*

Pomoćnik politkomesara: *Mato MIHIĆ*

Načelnici Štaba: *Stanko NEVAJDA, Ivan GRAHO*

ŠTAB UNSKE OPERATIVNE GRUPE 4. KORPUSA

Komandanti: *Huška MILJKOVIĆ, Halil ŠAKANOVIĆ*

Politkomesari: *Šukrija BIJEDIĆ*

Zamjenik komandanta: *Ahmet FETAHAGIĆ*

Zamjenik politkomesara: *Dušan JANDRIĆ*

Načelnici Štaba: *Ignjatije PERIĆ GNJACO, Stanko KREČA ČANE, Sulejman VASCARAC SULJO*

Štab 1. muslimanske brigade UOG

Komandanti: *Halil ŠAKANOVIĆ Zuhdija ŽALIĆ, Mustafa AHME- TOVIC TANA*

Politkomesari: *Adem HERCEGOVAC, Ahmo DELIBEGOVIĆ, Ra- sim DELIĆ Ismet AHMETOVIĆ*

Zamjenici komandanta: *Zuhdija* ŽALIĆ, *Hasica* VELJAČIĆ, *Dušan* TEPSIĆ

Zamjenici politkomesara: *Hakija* POZDERAC, *Ćamil* SALIHODŽIĆ,
Bajazit BAKALOVIĆ

Štab 2. muslimanske brigade UOG

Komandant: *Muharem* MEĐEDOVIĆ

Politkomesar: *Šefik* KAPETANOVIĆ

Zamjenici komandanta: *Suljo* ČORALIĆ, *Ahmet* FATAHAGIĆ

Zamjenik politkomesara: *Hakija* POZDERAC

NAPOMENA:

U nekim štabovima brigada od februara 1944. godine bili su samo zamjenici komandanta, a zatim su ukinuti i uvedeni načelnici štabova.

Aprila 1944. godine zamjenici politkomesara preimenovani su u pomoćnike politkomesara.

Podatke za 6. ličku diviziju dali su Milan Petričić, direktor Doma 6. ličke divizije, pukovnik Đuro Stanković i pukovnik Đorđe Orlović, za 7. banijsku diviziju pukovnik Ljuba Đurić, za 8. diviziju pukovnik Ignjatije Perić Gnjaco. Za 34. diviziju i Unsku operativnu grupu podaci su uzeti na osnovu dokumenata i do sada izdatih brigadnih monografija.

PREGLED BROJA STANOVNICA I NACIONALNOG SASTAVA SA
OPERATIVNOG PODRUČJA 1. KORPUSA NOVH — 4. KORPUSA
NOVJ SA STANJEM 1931. I 1948. GODINE

KOTAR — SREZ	Br. stan.		Srba		Hrvata		Ostalih	
	1931.	1948.	1931.	1948.	1931.	1948.	1931.	1948.
Gračac	27859	18857	19818	14193	8020	4640	21	24
D. Lapac	16554	10241	15047	10099	1500	134	7	8
Gospić	34060	20674	16611	8860	17428	11802	21	12
Perušić	19760	17182	16519	1788	3234	15383	7	12
Otočac	33688	27789	17530	12353	16075	15383	83	53
Korenica	14482	17626	12046	14495	2424	3124	12	7
Svega :	146403	112369	97571	61788	48681	50466	151	116
Karlovac	64653	77203	3130	3938	60604	72735	919	531
Vrginmost	37820	27046	30237	21316	7571	5660	12	70
Vojnić	31249	23149	27608	22581	3613	556	28	12
Slunj	45829	31156	24352	11735	21470	19405	7	16
Svega :	179551	158554	85327	59569	93258	98356	966	629
Glina	45742	34757	30606	22149	15003	12550	133	58
Petrinja	38392	32677	20808	12801	17369	19589	215	287
Sisak	38551	27342	2037	434	35767	26411	547	497
Kostajnica	29099	25517	19157	15860	9857	9580	85	77
Dvor na Uni	21736	21744	19440	19440	2248	2246	48	58
Svega :	173320	142037	92048	70684	80244	70376	1028	977

KOTAR — SREZ	Br. stan.		Srba		Hrvata		Ostalih	
	1931.	1948.	1931.	1948.	1931.	1948.	1931.	1948.
Bihać	34282	24275	12685	7086	7873	5970	Musi. 13724	Musi. 11219
Cazin	47283	33241	11072	2363	895	327	Musi. 35316	Musi. 30551
Velika Kladuša	Cazin	21861	Cazin	4303	Cazin	1095	Cazin	16463
Svega:	81565	79377	23757	13752	8768	7392	Musi. 49040	Musi. 58233
Ogulin	47203	39210	22516	16221	24592	22833	95	156
Jastrebarsko	38009	38365	85	205	32882	37973	5042	187
Samobor	26598	29884	73	42	26445	29370	80	372
Velika Gorica	35779	41675	75	128	35634	41319	70	228
Svega:	100386	109924	233	375	94961	108662	5192	787

ZBIRNI PREGLED

LIKA	146403	112369	97571	61788	48681	50466	151	116
KORDUN	179551	158554	85327	59569	93258	98356	966	629
BANIJA	173320	142037	92048	70684	80244	70376	1028	977
CAZINSKA KRAJINA	81565	79377	23757	13752	8768	7392	Musi. 49040	8, 432, 58233
OGULIN	47203	39210	22516	16221	24592	22833	95	156
ŽUMBERAK I POKUPLJE	100386	109924	233	375	94961	108662	5192	787
U K U P N O :	728428	641471	321452	222389	350504	358085	56472	60898

Napomena: Hrvatska je imala 1931. godine 3,785.455, a 1948. godine 3,779.835 stanovnika.

Izvor podataka: Savezni zavod za statistiku, Popis stanovništva, knjiga druga za 1931. godinu i knjiga deveta za 1948. godinu.

Izvori i literatura

Arhiv Vojnoistorijskog instituta, fondovi dokumenata i mikroteka
Zbornik dokumenata i podataka o NOR-u jugoslovenskih naroda, tom 5, knjige 1—39, Vojnoistorijski institut, Beograd.

Historijski arhiv Karlovac, Zbornici 3, 6, 8 i 11-druga, treća i četvrta godina rata.

Prva proleterska divizija, izdanje »Epoha«, Izdavačko, štamparsko i knjižarsko preduzeće Zagreb, 1964. godine.

Sedma banijska divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd 1967. godine.

Osma kordunaška udarna divizija, Historijski arhiv Karlovac, Zbornik 9. 1977. godine.

Svetozar Tintor, *Trinaesta primorsko-goranska divizija*, Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske, Zagreb 1968. godine.

Milan Sijan, *Treća lička brigada*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1970. godine.

Četvrta banijska brigada, Zbornik sjećanja, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972. godine.

Ljuban Đurić, *Sedma banijska brigada »Vasilj Gaćeša«*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1981. godine.

Ignjatije Perić i Joco Tarabić, *Četvrta kordunaška NOU brigada*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1977. godine.

Ignjatije Perić, *Peta kordunaška brigada*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972. godine.

Ignjatije Perić, *Petnaesta kordunaška brigada*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1978. godine.

Puk. Josip Lulik Pepo i dr Đuro Zatezalo, *Karlovačka brigada*, Historijski arhiv Karlovac, 1984. godine.

Vladimir Valjan, *Brigada »Franjo Ogulinac Seljo«*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1968. godine.

Stevo Pravdić i Nail Redžić, *16. slavonska omladinska NOU brigada »Joža Vlahović«*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1976. godine.

Rade Bulat, *Žumberak i Pokuplje u NO borbi*, Kultura, Zagreb, 1951. godine.

Petar Tomac, *Četvrta neprijateljska ofanziva*, Mala vojna biblioteka, Beograd, 1951. godine.

Đuro Kladarin, *Slom četvrte i pete okupatorsko-kvislinške ofanzive*, Kultura, Zagreb, 1954. godine.

Branko Perović, *Borbe prvog hrvatskog i prvog bosanskog korpusa NOVJ u januaru i februaru 1943. godine*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1977. godine.

- Mladen Colić, *Takozvana nezavisna država Hrvatska 1941*, Delta-pres, Beograd, 1973. godine.
- Nikola Anić, Sekula Joksimović i Mirko Gutić, *Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije 1941—1945*, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1982. godine.
- Oslobodilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945*, Vojnoistorijski institut, prva knjiga, Beograd, 1963, i druga knjiga, Beograd, 1965. godine.
- Vojna enciklopedija*, drugo izdanje, knjiga 1—10.
- Dr Uroš Kostić, *Oslobođenje Istre, Slovenačkog Primorja i Trsta*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1978. godine.
- Završne operacije za oslobođenje Jugoslavije*, Vojnoizdavački i novinski centar, Beograd, 1986. godine.
- Dr Đuro Zatezalo, *Narodna vlast u Kordunu, Baniji i Lici 1941—1945*, Historijski arhiv u Karlovcu, 1978. godine
- Dr Đuro Zatezalo, *Prvi korpus NOVH (4. korpus NOVJ)*, Glas arhivista Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, br. 27, str. 89-108.
- Prvi korpus NOV Hrvatske*, HAK, Zb. 17, Karlovac, 1987. godine.

SADRŽAJ

UVOD

RAZVOJ NARODNOOSLOBODILAČKE BORBE NA OPERATIVNOM PODRUČJU 1. KORPUSA NOV HRVATSKE DO NJEGOVOG FORMIRANJA 22. NOVEMBRA 1942. GODINE

FORMIRANJE I ORGANIZACIONI RAZVOJ 1. KORPUSA NOV HRVATSKE—4. KORPUSA NOVJ.	5
Karakteristike operativnog područja Korpusa	7
Okupatorsko-kvislinške oružane snage i njihov raspored na operativnom području Korpusa	10
RAZVOJ NOB OD USTANKA DO FORMIRANJA 1. KORPUSA NOV HRVATSKE - 22. NOVEMBRA 1942. GODINE	13
Razvoj ustanka i NOB-a u Lici do formiranja Korpusa	15
Daljnji razvoj NOB-a u Lici	18
Borbe 1. NOU brigade Hrvatske i 2. ličke brigade u Kordunu i Baniji	25
Oslobođenje Bihaća i Cazinske krajine.	26
Razvoj ustanka i NOB u Kordunu do formiranja Korpusa	27
Razvoj NOB-a u Kordunu tokom 1942.	29
Razvoj ustanka i NOB u Baniji do formiranja Korpusa.	36
Razvoj NOB u Žumberku i Pokuplju do formiranja Korpusa	41
Razvoj NOB-a u Gorskom kotaru do formiranja Korpusa	44
Razvoj NOB-a u Cazinskoj krajini do formiranja Korpusa.	48

Glava prva

FORMIRANJE I OPERACIJE 1. KORPUSA NOV HRVATSKE

VOJNOPOLITIČKA SITUACIJA U VRIJEME FORMIRANJA PR- VOG KORPUSA NOV HRVATSKE KRAJEM 1942. GODINE	69
DEJSTVA 1. KORPUSA NOV HRVATSKE DO ČETVORTE NEPRI- JATELJEVE OFANZIVE	72
Napad na neprijateljevu posadu u selu Čemernica i željezničkoj stanici Topusko.	72
Napad na neprijatelja u Dvoru na Uni.	73
Divizijska borbena dejstva Lika—Kordun—Banija.	75
Borbe u Lici.	75
Borbe u Kordunu.	78
Borbe u Baniji.	81
Jednomjesečni rezultati Korpusa.	84
Borbena dejstva Korpusa uoči četvrte neprijateljeve ofanzive.	86
BORBENA DEJSTVA 1. KORPUSA NOVH U ČETVIRTOJ NEPRIJATELJEVOJ OFANZIVI.	90

Plan i raspored neprijatelj evih snaga	90
Plan i raspored naših snaga	96
Tok borbenih dejstava	99
Borbe u Kordunu	99
Borbe u Baniji	104
Borbe u Lici	108
Banija, Kordun i Lika poslije četvrte neprijateljeve ofanzive	111
Zaključak o borbama u četvrtoj neprijateljevoj ofanzivi u Baniji, Kordunu i Lici	124
BORBE JEDINICA KORPUSA POSLIJE ČETVRTE NE- PRIJATELJEVE OFANZIVE	127
Borbe u Lici i na sektoru Zrmanje	128
Borbe u Kordunu	134
Borbe u Baniji	135
OFANZIVA KORPUSA U PROLJEĆE 1943. GODINE	136
Borbe u Gackoj dolini	136
Borbe 6. divizije na relaciji Gospić—Gračac—Knin	145
Borbe Korpusa oko Gospića i za Gospić	148
REORGANIZACIJA I DEJSTVA 1. KORPUSA U LJETO 1943. GODINE	154
Formiranje novih jedinica	154
Pripreme za novu neprijatelj evu ofanzivu	155
Borbe 6. i 8. divizije u Lici	156
Korpusna operacija u Kordunu	160
Borbe u Baniji jula 1943. godine	165
Borbe u Lici: juni-juli 1943. godine	167
Borbena dejstva i odbrana slobodne teritorije avgusta 1943.	170
DEJSTVA 1. KORPUSA U VRIJEME KAPITULACIJE ITA- LIJE	177
Vojno-politička situacija	177
Raspored i zadatak jedinica 1. korpusa uoči i za vrijeme kapitulacije Italije	179
Operacije 1. korpusa poslije kapitulacije Italije	185
Gospićka operacija od 3. do 7. oktobra 1943. godine	187
Ogulinska operacija od 27. septembra do 5. oktobra 1943. godine	191
Tok operacije	194

Glava druga

BORBE 4. KORPUSA NOVJ KRAJEM 1943. I U TOKU 1944. GODINE VOJNO-POLITIČKA SITUACIJA KRAJEM 1943. GODINE	211
PREIMENOVANJE 1. KORPUSA NOVH U 4. KORPUS NOVJ	212
BORBE 4. KORPUSA NOVJ DO KRAJA 1943. GODINE	214
Borbe 4. korpusa u oktobru 1943. godine	214
Borbe 4. korpusa u novembru 1943. godine	220
Borbe 4. korpusa u vrijeme neprijateljeve ofanzive »Panther«, decembra 1943.	229
Tok ofanzive u Kordunu	232
Tok ofanzive u Baniji	233
Čišćenje Cazinske krajine od Huskine milicije " decembra 1943. godine	236

Borbe u Lici (decembar 1943—januar 1944. godine)	237
RAZVOJ NOB U 1944. GODINI I DEJSTVA 4. KORPUSA U ZIMU 1944. GODINE	238
Borbe u januaru 1944. godine	240
Borbe u februaru 1944. godine	246
Borbe u martu 1944. godine	254
BORBE 4. KORPUSA U PROLJEĆE 1944. GODINE	262
Borbe u Kordunu, Baniji i Lici početkom aprila 1944. godine	263
Korpusna operacija u Čazinskoj krajini	265
Nastavak borbi u Baniji, Kordunu i Lici	267
Borbe 34. divizije u Žumberku i Pokuplju aprila 1944. godine	271
Borbe 4. korpusa u neprijateljevoj ofanzivi »Morgenstern« i »Šah«, maja 1944. godine	275
BORBE 4. KORPUSA U LJETO 1944. GODINE	283
Stanje na evropskom ratištu u ljeto 1944. godine	283
Napadi na neprijateljeva uporišta i komunikacija	284
Borbe 4. korpusa u Pokuplju itd.	288
Borbe u Baniji	297
Borbe 4. korpusa u avgustu 1944. godine	301
Dejstva na komunikacijama u septembru 1944. godine	308
Napadi na isturena neprijateljeva uporišta: Čazin, Vaganac, Sunja	311
BORBE 4. KORPUSA U JESEN 1944. GODINE	317
Borbe u oktobru 1944. godine	317
Pregled borbi 7. udarne divizije u sadejstvu sa 6. i 10. korpusom od 13. avgusta do 30. oktobra 1944. godine	321
Borbe Korpusa u Baniji, Kordunu, Pokuplju, Žumberku i Čazinskoj krajini u novembru 1944. godine	327
Napad 8. kordunaške divizije na neprijateljeve posade u selu Vojnovcu i na Trojvrhu	335

Glava treća

BORBE 4. KORPUSA U ZIMU 1944/45. GODINE

Borbe u Kordunu i Čazinskoj krajini	355
Borbe na komunikacijama Zagreb—Karlovac	362
Borbe 4. korpusa u januaru 1945. godine	368
Borbe 4. korpusa u februaru 1945. godine	374
BORBE 4. UDARNOG KORPUSA U ZAVRŠNIM OPERACIJAMA	386
Borbe 4. korpusa u Bihačkoj operaciji	387
Borbe 4. korpusa u Gackoj dolini i na relaciji Bihać—Primišlje	397
Borbe 4. korpusa na karlovačkom sektoru	401
Posljednje borbe 4. korpusa u završnim operacijama kod Ilirske Bistrice	404

Glava četvrta

KORPUSNA VOJNA OBLAST

Stanje vojnopozadinskih ustanova i jedinica do formiranja Korpuske vojne oblasti	424
ORGANIZACIJA I RAD KORPUSNE VOJNE OBLASTI	434
Organizaciona struktura	434
Mobilizacijski poslovi	436
Ekonomsko obezbjeđenje	439
Tehničko obezbjeđenje	444

Saobraćajno obezbjeđenje	445
Sanitetsko zbrinjavanje	447
Materijalna pomoć saveznika	453
Borbena obezbjeđenje vojnih ustanova i slobodne teritorije	455
Saradnja sa narodnooslobodilačkim odborima	457
PARTIJSKO-POLITIČKA I DRUGA DJELOVANJA U JEDINI-	
CAMA 4. KORPUSA NOVJ	
Rad organizacije KPJ i SKOJ-a	458
Politička i kulturno-prosvjetna djelatnost	461
Školovanje i osposobljavanje kadrova	464
Rad vojnog pravosuđa	468

PRILOZI

Pregled formacijskih i vanformacijskih jedinica 4. korpusa NOVJ	471
Pregled starješina Štaba 4. korpusa, štabova divizija i brigada sa dužnosti- ma: komandant, politički komesar, zamjenik komandanta i političkog komesara i načelnik Štaba	474
Pregled broja stanovnika i nacionalnog sastava sa operativnog područja 1. korpusa NOVH-4. korpusa NOVJ sa stanjem 1931. i 1948. godine	480
<i>IZVORI I LITERATURA.</i>	482